

IV117: Úvod do systémové biologie

David Šafránek

5.11.2008

Obsah

Detekce síťových motivů

Motivy typu FFL

Obsah

Detekce síťových motivů

Motivy typu FFL

Detekce síťových motivů

- *problém: jak výrazným je daný podgraf v určité reálné síti síťovým motivem?*

Detekce síťových motivů

- *problém: jak výrazným je daný podgraf v určité reálné síti síťovým motivem?*
- *řešení: porovnání reálné sítě s dostatečným množstvím náhodných sítí náležících do vhodné reprezentativní třídy vzhledem k reálné síti*

Detekce síťových motivů

- *problém: jak výrazným je daný podgraf v určité reálné síti síťovým motivem?*
- *řešení: porovnání reálné sítě s dostatečným množstvím náhodných sítí náležících do vhodné reprezentativní třídy vzhledem k reálné síti*
- nejjednodušší třídu náhodných sítí zavedli Erdos a Rényi

Detekce síťových motivů

- *problém: jak výrazným je daný podgraf v určité reálné síti síťovým motivem?*
- *řešení: porovnání reálné sítě s dostatečným množstvím náhodných sítí náležících do vhodné reprezentativní třídy vzhledem k reálné síti*
- nejjednodušší třídu náhodných sítí zavedli Erdos a Rényi
  - tzv. **ER model**

Erdos, P. and Renyi, A. "On Random Graphs. I.". Publicationes Mathematicae 6, 1959.
  - postupně vznikali složitější modely

Bollobas, B. "Random Graphs". Cambridge University Press, 2001.

Detekce síťových motivů – ER model

- počet uzlů i hran stejný jako v reálné síti
- hrany náhodně rozmístěny mezi uzly
- mějme orientovaný graf $G = (V, E)$
- počet všech možných dvojic uzlů pro umístění hrany:

$$\frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

- díky orientovanosti záleží na uspořádání dvojice:

$$2 \frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

Detekce síťových motivů – ER model

- počet uzlů i hran stejný jako v reálné síti
- hrany náhodně rozmístěny mezi uzly
- mějme orientovaný graf $G = (V, E)$
- počet všech možných dvojic uzlů pro umístění hrany:

$$\frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

- díky orientovanosti záleží na uspořádání dvojice:

$$2 \frac{|V|(|V| - 1)}{2} = |V|(|V| - 1)$$

Detekce síťových motivů – ER model

- počet uzlů i hran stejný jako v reálné síti
- hrany náhodně rozmístěny mezi uzly
- mějme orientovaný graf $G = (V, E)$
- počet všech možných dvojic uzlů pro umístění hrany:

$$\frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

- díky orientovanosti záleží na uspořádání dvojice:

$$2 \frac{|V|(|V| - 1)}{2} = |V|(|V| - 1)$$

- hrana může být smyčka

Detekce síťových motivů – ER model

- počet uzlů i hran stejný jako v reálné síti
- hrany náhodně rozmístěny mezi uzly
- mějme orientovaný graf $G = (V, E)$
- počet všech možných dvojic uzlů pro umístění hrany:

$$\frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

- díky orientovanosti záleží na uspořádání dvojice:

$$2 \frac{|V|(|V| - 1)}{2} = |V|(|V| - 1)$$

- hrana může být smyčka $\Rightarrow$ máme navíc $|V|$ možností

Detekce síťových motivů – ER model

- počet uzlů i hran stejný jako v reálné síti
- hrany náhodně rozmístěny mezi uzly
- mějme orientovaný graf $G = (V, E)$
- počet všech možných dvojic uzlů pro umístění hrany:

$$\frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

- díky orientovanosti záleží na uspořádání dvojice:

$$2 \frac{|V|(|V| - 1)}{2} = |V|(|V| - 1)$$

- hrana může být smyčka $\Rightarrow$ máme navíc $|V|$ možností
- celkem tedy dostáváme pro výběr dvojic uzlů:

$$|V|(|V| - 1) + |V|$$

Detekce síťových motivů – ER model

- počet uzlů i hran stejný jako v reálné síti
- hrany náhodně rozmístěny mezi uzly
- mějme orientovaný graf $G = (V, E)$
- počet všech možných dvojic uzlů pro umístění hrany:

$$\frac{|V|(|V| - 1)}{2}$$

- díky orientovanosti záleží na uspořádání dvojice:

$$2 \frac{|V|(|V| - 1)}{2} = |V|(|V| - 1)$$

- hrana může být smyčka $\Rightarrow$ máme navíc $|V|$ možností
- celkem tedy dostáváme pro výběr dvojic uzlů:

$$|V|(|V| - 1) + |V| = |V|^2$$

Detekce autoregulačního motivu

- pravděpodobnost existence hrany mezi dvěma uzly:

$$p = \frac{|E|}{|V|^2}$$

- pravděpodobnost existence smyčky:

$$p_{self} = \frac{|V|}{|V|^2}$$

Detekce autoregulačního motivu

- pravděpodobnost existence hrany mezi dvěma uzly:

$$p = \frac{|E|}{|V|^2}$$

- pravděpodobnost existence smyčky:

$$p_{self} = \frac{|V|}{|V|^2} = \frac{1}{|V|}$$

Detekce autoregulačního motivu

- pravděpodobnost existence hrany mezi dvěma uzly:

$$p = \frac{|E|}{|V|^2}$$

- pravděpodobnost existence smyčky:

$$p_{self} = \frac{|V|}{|V|^2} = \frac{1}{|V|}$$

- pravděpodobnost existence právě k smyček lze vyjádřit binomicky:

$$P(k) = \binom{E}{k} p_{self}^k (1 - p_{self})^{E-k}$$

Detekce autoregulačního motivu

- průměrný počet smyček v ER grafu $G = (V, E)$:

$$|e_{self}|_{ER} \sim |E|p_{self}$$

Detekce autoregulačního motivu

- průměrný počet smyček v ER grafu $G = (V, E)$:

$$|e_{self}|_{ER} \sim |E|p_{self} \sim \frac{|E|}{|V|}$$

Detekce autoregulačního motivu

- průměrný počet smyček v ER grafu $G = (V, E)$:

$$|e_{self}|_{ER} \sim |E| p_{self} \sim \frac{|E|}{|V|}$$

- standardní odchylka $\varrho_{self ER}$:

$$\varrho_{self ER} \sim \sqrt{\frac{|E|}{|V|}}$$

- např. v trnsc. síti E. coli máme $|E| = 520$, $|V| = 420$ a tedy pro náhodné grafy ER modelu dostáváme následující charakteristiku:

$$|e_{self}|_{ER} \sim 1.2 \quad \varrho_{self ER} \sim 1.1$$

Z-skóre motivu

- Z-skóre vyjadřuje sílu motivu
- dáno počtem standardních odchylek které odlišují reálnou síť od třídy náhodných grafů ER modelu

$$Z = \frac{|E_{self}|_{real} - |e_{self}|_{ER}}{\sigma_{self ER}}$$

Z-skóre motivu

- Z-skóre vyjadřuje sílu motivu
- dáno počtem standardních odchylek které odlišují reálnou síť od třídy náhodných grafů ER modelu

$$Z = \frac{|E_{self}|_{real} - |e_{self}|_{ER}}{\sigma_{self ER}}$$

- pro autoregulační motiv máme v síti E. coli 40 smyček, a tedy Z-skóre autoregulačního motivu v této síti je

$$Z = \frac{40 - 1.2}{1.1}$$

Z-skóre motivu

- Z-skóre vyjadřuje sílu motivu
- dáno počtem standardních odchylek které odlišují reálnou síť od třídy náhodných grafů ER modelu

$$Z = \frac{|E_{self}|_{real} - |e_{self}|_{ER}}{\sigma_{self ER}}$$

- pro autoregulační motiv máme v síti E. coli 40 smyček, a tedy Z-skóre autoregulačního motivu v této síti je

$$Z = \frac{40 - 1.2}{1.1} \sim 35$$

- to prokazuje silný výskyt tohoto motivu v reálné síti E. coli
- typicky považujeme za signifikantní $Z > 2$

Detekce víceuzlových motivů

- uvažujme podgraf $S_G = (V_S, E_S)$ grafu $G = (V, E)$ t.ž. $V_S \subseteq V$, $E_S \subseteq E$ a zaveďme značení $v_S = |V_S|$ a $e_S = |E_S|$
- předpokládejme $v_S > 1$
- **problém:** *kolik je průměrně výskytů podgrafu S_G v náhodných sítích ER modelu vzhledem k G (až na izomorfismus)?*
- vybíráme v_S uzlů: $|V| \cdot (|V| - 1) \cdots (|V| - v_S + 1) \sim |V|^{v_S}$
- mezi něž umísťujeme e_S hran: p^{e_S}
- předpokládejme S_G t.ž. existuje α izomorfních variant
- **řešení:** *průměrný výskyt podgrafu S_G v ER lze aproximovat:*

$$o(S_G, G) \sim \frac{1}{\alpha} |V|^{v_S} p^{e_S}$$

Detekce víceuzlových motivů

- zavedeme-li konstantu λ vyjadřující průměrnou souvislost grafu G :

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|}$$

Detekce víceuzlových motivů

- zavedeme-li konstantu λ vyjadřující průměrnou souvislost grafu G :

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} \Rightarrow p = \frac{|E|}{|V|^2} = \frac{\lambda}{|V|}$$

Detekce víceuzlových motivů

- zavedeme-li konstantu λ vyjadřující průměrnou souvislost grafu G :

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} \Rightarrow p = \frac{|E|}{|V|^2} = \frac{\lambda}{|V|}$$

dostáváme:

$$o(S_G, G) \sim \frac{1}{\alpha} |V|^{v_s} p^{e_s}$$

Detekce víceuzlových motivů

- zavedeme-li konstantu λ vyjadřující průměrnou souvislost grafu G :

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} \Rightarrow p = \frac{|E|}{|V|^2} = \frac{\lambda}{|V|}$$

dostáváme:

$$o(S_G, G) \sim \frac{1}{\alpha} |V|^{vs} p^{es} = \frac{1}{\alpha} |V|^{vs} \frac{\lambda^{es}}{|V|^{es}}$$

Detekce víceuzlových motivů

- zavedeme-li konstantu λ vyjadřující průměrnou souvislost grafu G :

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} \Rightarrow p = \frac{|E|}{|V|^2} = \frac{\lambda}{|V|}$$

dostáváme:

$$o(S_G, G) \sim \frac{1}{\alpha} |V|^{v_s} p^{e_s} = \frac{1}{\alpha} |V|^{v_s} \frac{\lambda^{e_s}}{|V|^{e_s}} = \frac{1}{\alpha} |V|^{v_s - e_s} \lambda^{e_s}$$

Detekce víceuzlových motivů

- zavedeme-li konstantu λ vyjadřující průměrnou souvislost grafu G :

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} \Rightarrow p = \frac{|E|}{|V|^2} = \frac{\lambda}{|V|}$$

dostáváme:

$$o(S_G, G) \sim \frac{1}{\alpha} |V|^{v_S} p^{e_S} = \frac{1}{\alpha} |V|^{v_S} \frac{\lambda^{e_S}}{|V|^{e_S}} = \frac{1}{\alpha} |V|^{v_S - e_S} \lambda^{e_S}$$

- čím vyšší je souvislost grafu G tím vyšší je pravděpodobnost výskytu podgrafu S_G v náhodných grafech ER
- škálování vzhledem k velikosti grafu je dáno rozdílem $(v_S - e_S)$

Detekce víceuzlových motivů – algoritmus

problém: nalezení podgrafů grafu G , které jsou silnými motivy

Detekce víceuzlových motivů – algoritmus

problém: nalezení podgrafů grafu G , které jsou silnými motivy
algoritmus řešení:

Detekce víceuzlových motivů – algoritmus

problém: nalezení podgrafů grafu G , které jsou silnými motivy
algoritmus řešení:

1. analýza podgrafů grafu G a výpočet četnosti jejich výskytů

Detekce víceuzlových motivů – algoritmus

problém: nalezení podgrafů grafu G , které jsou silnými motivy
algoritmus řešení:

1. analýza podgrafů grafu G a výpočet četnosti jejich výskytů
2. rozdělení nalezených podgrafů do tříd ekvivalence vzhledem k izomorfismu

Detekce víceuzlových motivů – algoritmus

problém: nalezení podgrafů grafu G , které jsou silnými motivy
algoritmus řešení:

1. analýza podgrafů grafu G a výpočet četnosti jejich výskytů
2. rozdělení nalezených podgrafů do tříd ekvivalence vzhledem k izomorfismu
3. určení, které třídy mají signifikantně vyšší výskyt v G než v náhodných grafech dle daného modelu (např. ER)

Detekce víceuzlových motivů – algoritmus

problém: nalezení podgrafů grafu G , které jsou silnými motivy
algoritmus řešení:

1. analýza podgrafů grafu G a výpočet četnosti jejich výskytů
  2. rozdělení nalezených podgrafů do tříd ekvivalence vzhledem k izomorfismu
  3. určení, které třídy mají signifikantně vyšší výskyt v G než v náhodných grafech dle daného modelu (např. ER)
- krok (1) může být časově vysoce náročný, bývá aproximován
  - krok (3) je typicky realizován plnou enumerací náhodných grafů dle daného modelu (nejméně tisíc grafů je potřeba), také bývá aproximován (tzv. sámplováním)

Wernicke, S. Efficient Detection of Network Motifs. IEEE/ACM Trans. Comput. Biol. Bioinformatics 3, 4 (Oct. 2006), 347-359.

Přesnější vymezení náhodných grafů

- přesnějších výsledků lze dosáhnout jinou strategií výběru náhodných grafů
- v ER modelu je zachován jen počet uzlů a hran
- lze zachovávat i stupeň větvení každého uzlu – **degree-preserving random graphs**
- náhodné grafy se pak generují “přepínáním” hran mezi regulované uzly
- detekce motivů je přesnější vzhledem ke struktuře grafu
- odpovídá scale-free grafům, které nemají Poissonovo rozložení hran

Itzkowitz, S. et. al. Subgraphs in random networks. Phys Rev E. 2, 68 (2003)

Detekce víceuzlových motivů – nástroje

- mFinder – <http://www.weizmann.ac.il/mcb/UriAlon/groupNetworkMotifSW.html>
  - umožňuje plnou enumeraci i samplování
  - vizualizace grafů pomocí mDraw

Kashtan, N., et al., Efficient sampling algorithm for estimating subgraph concentrations and detecting network motifs. *Bioinformatics*, 2004. 20(11): p. 1746-58.
- FANMOD – <http://theinf1.informatik.uni-jena.de/~wernicke/motifs/index.html>
  - umožňuje plnou enumeraci i samplování
  - neumožňuje vizualizaci, vytváří HTML report

S. Wernicke and F. Rasche. FANMOD: a tool for fast network motif detection. *Bioinformatics*, 22(9):1152–1153, 2006.
- MAVisto – <http://mavisto.ipk-gatersleben.de/>
  - umožňuje vizualizaci výsledků
  - obsahuje editor grafů

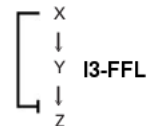
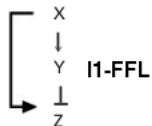
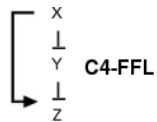
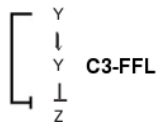
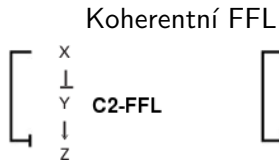
Schreiber, F. and Schwöbbermeyer H.: MAVisto: a tool for the exploration of network motifs. *Bioinformatics*, 21, 3572-3574, 2005.

Obsah

Detekce síťových motivů

Motivy typu FFL

Třída motivů *Feed-Forward Loop*

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|}$$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420}$$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

- pro S_G tvaru C1-FFL je $v_S = 3$, $e_S = 3$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

- pro S_G tvaru C1-FFL je $v_S = 3$, $e_S = 3$
- počet permutací S_G tvaru FFL je $\alpha = 1$ a tedy

$$o_{C1}(S_G, G) = \lambda^3 |V|^0$$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

- pro S_G tvaru C1-FFL je $v_S = 3$, $e_S = 3$
- počet permutací S_G tvaru FFL je $\alpha = 1$ a tedy

$$o_{C1}(S_G, G) = \lambda^3 |V|^0 = \lambda^3 = 1.2^3 \sim 1.7$$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

- pro S_G tvaru C1-FFL je $v_S = 3$, $e_S = 3$
- počet permutací S_G tvaru FFL je $\alpha = 1$ a tedy

$$o_{C1}(S_G, G) = \lambda^3 |V|^0 = \lambda^3 = 1.2^3 \sim 1.7$$

$$\rho_{C1ER} = \sqrt{o_{C1}(S_G, G)}$$

Motiv C1-FFL v E. coli

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

- pro S_G tvaru C1-FFL je $v_S = 3$, $e_S = 3$
- počet permutací S_G tvaru FFL je $\alpha = 1$ a tedy

$$o_{C1}(S_G, G) = \lambda^3 |V|^0 = \lambda^3 = 1.2^3 \sim 1.7$$

$$\rho_{C1ER} = \sqrt{o_{C1}(S_G, G)} = \sqrt{1.7} \sim 1.3$$

Motiv C1-FFL v *E. coli*

- uvažujeme G transkripční síť *E. coli*: $|V| = 420$, $|E| = 520$ a tedy

$$\lambda = \frac{|E|}{|V|} = \frac{520}{420} \sim 1.2$$

- pro S_G tvaru C1-FFL je $v_S = 3$, $e_S = 3$
- počet permutací S_G tvaru FFL je $\alpha = 1$ a tedy

$$o_{C1}(S_G, G) = \lambda^3 |V|^0 = \lambda^3 = 1.2^3 \sim 1.7$$

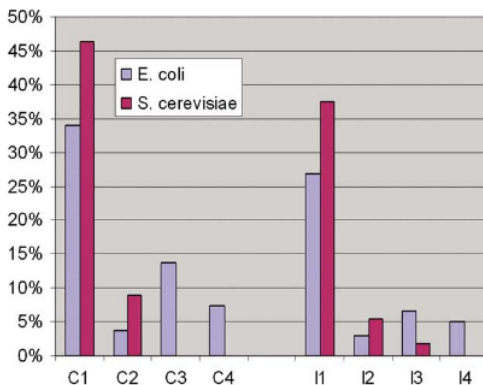
$$\rho_{C1ER} = \sqrt{o_{C1}(S_G, G)} = \sqrt{1.7} \sim 1.3$$

- G obsahuje 42 podgrafů tvaru C1-FFL a tedy

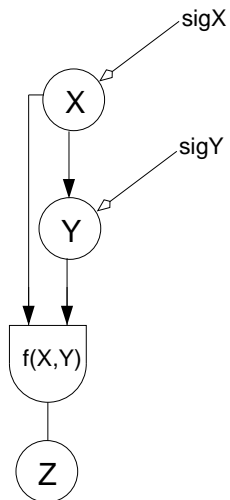
$$Z_{C1} = \frac{42 - 1.7}{1.3} \sim 31$$

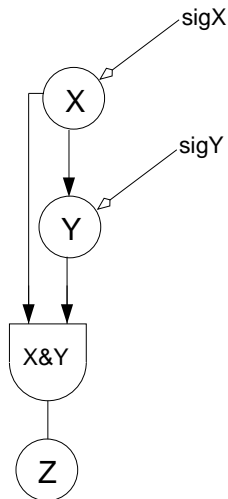

Třída motivů Feed-Forward Loop

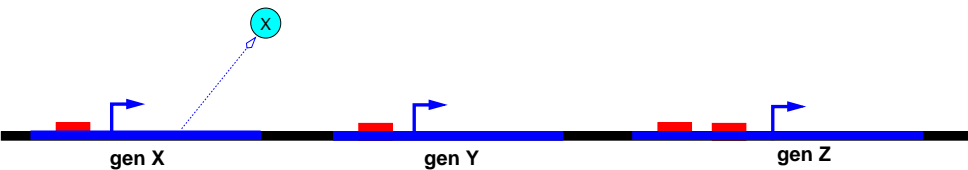

- poměrné zastoupení variant FFL (z celkového počtu 138 podgrafů tvaru FFL v *E. coli* a 56 v *S. cerevisiae*)

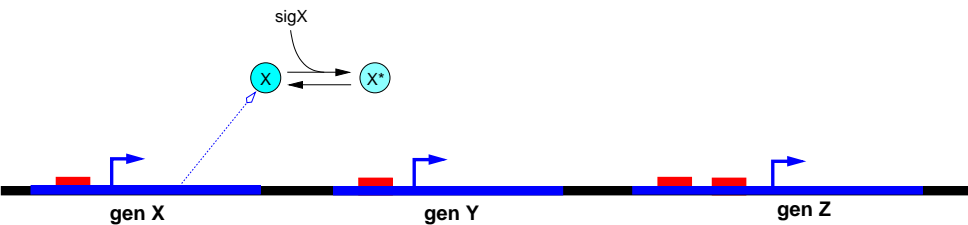
Schema C1-FFL

Schema C1-FFL – AND vstupní funkce

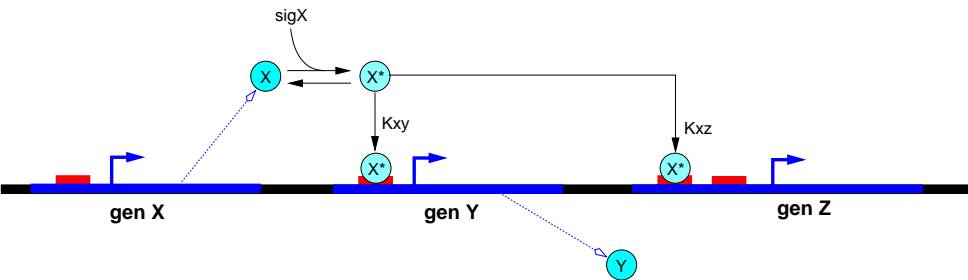
Analýza chování C1-FFL-AND

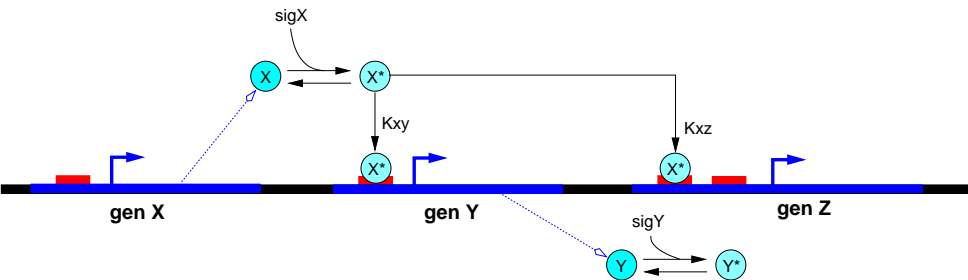
Analýza chování C1-FFL-AND

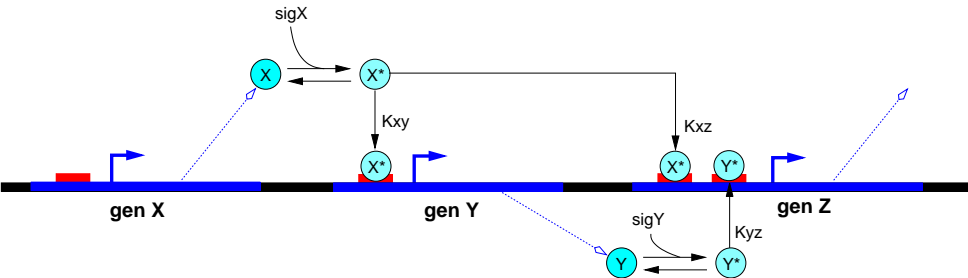
Analýza chování C1-FFL-AND

Analýza chování C1-FFL-AND

Analýza chování C1-FFL-AND

Analýza chování C1-FFL-AND

- uvažujeme okamžitou aktivaci X a Y signály $sigX$, $sigY$ a tedy $X^* = X$ a $Y^* = Y$
- pro zjednodušení uvažujeme $[X]$ konstantní
- produkce $[Y]$ aktivována faktorem X a tedy:

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y f_y(X) - \gamma_y [Y]$$

- produkce $[Z]$ aktivována faktory X a Y :

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z f_z(X, Y) - \gamma_z [Z]$$

Analýza chování C1-FFL-AND

- uvažujeme okamžitou aktivaci X a Y signály $sigX$, $sigY$ a tedy $X^* = X$ a $Y^* = Y$
- pro zjednodušení uvažujeme $[X]$ konstantní
- produkce $[Y]$ aktivována faktorem X a tedy:

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y f_y(X) - \gamma_y [Y]$$

- produkce $[Z]$ aktivována AND-kompozicí faktorů X a Y :

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z f_z(X) f_z(Y) - \gamma_z [Z]$$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_Y(X)$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$
- regulace $X \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(X)$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$
- regulace $X \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xz} a maximální produkcí β_{xz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xz})$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$
- regulace $X \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xz} a maximální produkcí β_{xz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xz})$
- regulace $Y \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(Y)$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$
- regulace $X \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xz} a maximální produkcí β_{xz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xz})$
- regulace $Y \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(Y)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{yz} a maximální produkcí β_{yz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(Y, K_{yz})$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$
- regulace $X \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xz} a maximální produkcí β_{xz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xz})$
- regulace $Y \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(Y)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{yz} a maximální produkcí β_{yz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(Y, K_{yz})$
- kompozice $X \& Y \rightarrow Z$ je dána funkcí $f_z(X, Y) = f_z(X)f_z(Y)$

Vstupní funkce v C1-FFL-AND

- regulace $X \rightarrow Y$ charakterizována funkcí $f_y(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xy} a maximální produkcí β_y
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xy})$
- regulace $X \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(X)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{xz} a maximální produkcí β_{xz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(X, K_{xz})$
- regulace $Y \rightarrow Z$ charakterizována funkcí $f_z(Y)$
  - Hillova funkce s konstantou K_{yz} a maximální produkcí β_{yz}
  - aproximujeme step-funkcí $s^+(Y, K_{yz})$
- kompozice $X \& Y \rightarrow Z$ je dána funkcí $f_z(X, Y) = f_z(X)f_z(Y)$
  - aproximujeme součinem step-funkcí $s^+(X, K_{xz})s^+(Y, K_{yz})$
  - maximální produkce určena $\beta_z = \beta_{xz}\beta_{yz}$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y s^+(X, K_{xy}) - \gamma_y [Y]$$

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z s^+(X, K_{xz}) s^+(Y, K_{yz}) - \gamma_z [Z]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y s^+(X, K_{xy}) - \gamma_y [Y]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y s^+(X, K_{xy}) - \gamma_y [Y]$$

- pro $[X] \gg K_{xy}$:

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y - \gamma_y [Y]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y s^+(X, K_{xy}) - \gamma_y [Y]$$

- pro $[X] \gg K_{xy}$:

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y - \gamma_y [Y]$$

- pro $[X] \ll K_{xy}$:

$$\frac{d[Y]}{dt} = -\gamma_y [Y]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z s^+(X, K_{xz}) s^+(Y, K_{yz}) - \gamma_z [Z]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z s^+(X, K_{xz}) s^+(Y, K_{yz}) - \gamma_z [Z]$$

- pro $[X] \gg K_{xz}$ a $[Y] \gg K_{yz}$:

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z - \gamma_z [Z]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z s^+(X, K_{xz}) s^+(Y, K_{yz}) - \gamma_z [Z]$$

- pro $[X] \gg K_{xz}$ a $[Y] \gg K_{yz}$:

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z - \gamma_z [Z]$$

- pro $[X] \ll K_{xz}$ nebo $[Y] \ll K_{yz}$:

$$\frac{d[Z]}{dt} = -\gamma_z [Z]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

- celkem pro $[X] \gg K_{xz}$ a $[Y] \gg K_{yz}$ máme tedy soustavu

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y - \gamma_y[Y]$$

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z - \gamma_z[Z]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

- celkem pro $[X] \gg K_{xz}$ a $[Y] \gg K_{yz}$ máme tedy soustavu

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y - \gamma_y[Y]$$

$$\frac{d[Z]}{dt} = \beta_z - \gamma_z[Z]$$

- pro $[X] \gg K_{xz}$ a $[Y] \ll K_{yz}$:

$$\frac{d[Y]}{dt} = \beta_y - \gamma_y[Y]$$

$$\frac{d[Z]}{dt} = -\gamma_z[Z]$$

Aproximace chování C1-FFL pomocí kinetické logiky

- celkem pro $[X] \ll K_{xz}$ ($[Y]$ libovolné):

$$\frac{d[Y]}{dt} = -\gamma_y[Y]$$

$$\frac{d[Z]}{dt} = -\gamma_z[Z]$$

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $\text{sig}X$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciační podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $sigX$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciální podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

$$Y(t) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y t})$$

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $sigX$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciální podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

$$Y(t) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y t})$$

- $[Y]$ se vyvíjí ke stabilní koncentraci $Y_{st} = \frac{\beta_y}{\gamma_y}$

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $sigX$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciační podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

$$Y(t) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y t})$$

- $[Y]$ se vyvíjí ke stabilní koncentraci $Y_{st} = \frac{\beta_y}{\gamma_y}$
- v průběhu vývoje k Y_{st} $[Y]$ překročí prahovou hodnotu K_{yz} , která aktivuje produkci $[Z]$

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $sigX$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciační podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

$$Y(t) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y t})$$

- $[Y]$ se vyvíjí ke stabilní koncentraci $Y_{st} = \frac{\beta_y}{\gamma_y}$
- v průběhu vývoje k Y_{st} $[Y]$ překročí prahovou hodnotu K_{yz} , která aktivuje produkci $[Z]$
- jaká je doba T_{yz} zpoždění náběhu $[Z]$ oproti $[Y]$?

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $\text{sig}X$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciální podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

$$Y(t) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y t})$$

- $[Y]$ se vyvíjí ke stabilní koncentraci $Y_{st} = \frac{\beta_y}{\gamma_y}$
- v průběhu vývoje k Y_{st} $[Y]$ překročí prahovou hodnotu K_{yz} , která aktivuje produkci $[Z]$
- jaká je doba T_{yz} zpoždění náběhu $[Z]$ oproti $[Y]$?

$$Y(T_{yz}) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y T_{yz}}) = K_{yz}$$

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL

- předpokládejme konstantní přítomnost $\text{sig}X$ v dostatečné koncentraci, $X \gg K_{xy}$
- dále předpokládejme iniciální podmínky $Y(0) = 0$, $Z(0) = 0$
- pro vývoj $[Y]$ v čase platí:

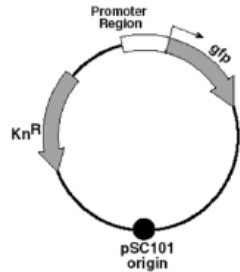
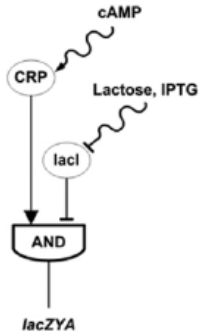
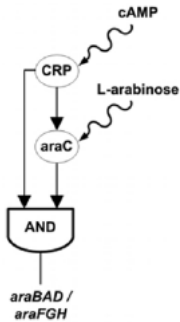
$$Y(t) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y t})$$

- $[Y]$ se vyvíjí ke stabilní koncentraci $Y_{st} = \frac{\beta_y}{\gamma_y}$
- v průběhu vývoje k Y_{st} $[Y]$ překročí prahovou hodnotu K_{yz} , která aktivuje produkci $[Z]$
- jaká je doba T_{yz} zpoždění náběhu $[Z]$ oproti $[Y]$?

$$Y(T_{yz}) = Y_{st}(1 - e^{-\gamma_y T_{yz}}) = K_{yz}$$

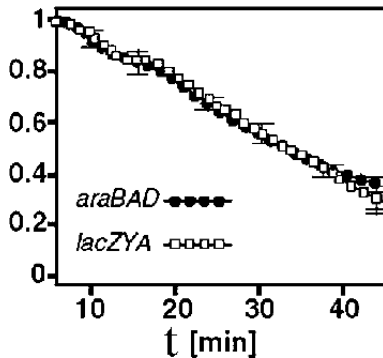
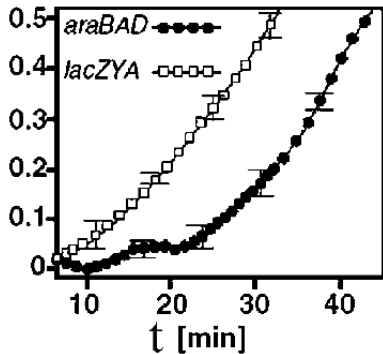
$$T_{yz} = \frac{1}{\gamma_z} \ln \frac{1}{1 - \frac{K_{yz}}{Y_{st}}}$$

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL – experiment

S. Mangan, A. Zaslaver and U. Alon, The Coherent Feedforward Loop Serves as a Sign-sensitive Delay Element in Transcription Networks. *JMB*, Vol 334/2 pp 197-204 (2003).

Zpoždění transkripce pomocí C1-FFL – experiment

S. Mangan, A. Zaslaver and U. Alon, The Coherent Feedforward Loop Serves as a Sign-sensitive Delay Element in Transcription Networks. *JMB*, Vol 334/2 pp 197-204 (2003).

C1-FFL – shrnutí

- nejzastoupenější 3-uzlový motiv
- funguje jako zpoždovač reakce na vstupní signál
- zvyšuje robustnost
- výstupní protein je produkován pouze v případě permanentní přítomnosti signálu *sigX*
- v případě vypnutí *sigX* ke zpoždění reakce *Z* nedochází
- C1-FFL je tedy zpoždovač citlivý na kladnou změnu signálu *sigX*